

Onderwerp: Vaststellen Transitievisie Warmte

Schiermonnikoog, 28 september 2021

Aan de Gemeenteraad,

Inleiding

Op 27 mei j.l. heeft u in gezamenlijkheid met de gemeenteraden van de Vlieland en Terschelling een informatiesessie bijgewoond over de Transitievisie Warmte voor onze drie eilanden. De afgelopen maanden zijn gebruikt om voorliggende Transitievisie te schrijven.

Samenvatting

Het voorstel bevat een visie op het duurzaam verwarmen van de gebouwde omgeving op Schiermonnikoog, zodat inwoners, bedrijven en gasten ook in de toekomst van betaalbare warmte kunnen worden voorzien. De geleidelijke overstap van aardgas naar duurzame warmte heeft als doel CO₂ te besparen en een energieneutraal Schiermonnikoog in uiterlijk 2050 dichterbij te brengen.

We moeten op Schiermonnikoog uiterlijk in 2050 aardgasvrij zijn. Dit is een flinke klus. Zowel gemeente, bedrijven als inwoners hebben een rol in de transitie naar aardgasvrij. Om alle partijen voldoende tijd te geven voor de opgave, moeten we nu al starten. Ook vanuit het rijk ligt er de opdracht om als gemeente uiterlijk eind 2021 een eerste Transitievisie Warmte vast te stellen. Afgelopen maanden is er daarom samen met de gemeenten Vlieland, Terschelling en onze externe partners gewerkt aan een eerste "Transitievisie Warmte". In deze Transitievisie wordt de geleidelijke overstap naar een aardgasvrij Schiermonnikoog geschetst en aangegeven in welke straten/ buurten we (gaan) starten met verkennende onderzoeken en participatietrajecten. Het raadsvoorstel behelst het vaststellen van de eerste Transitievisie Warmte. Minstens iedere vijf jaar zal deze visie worden geactualiseerd.

Inleiding

In deze Transitievisie schetsen we de geleidelijke overstap naar een aardgasvrij Schiermonnikoog. Aardgasvrij wil zeggen dat inwoners, bedrijven en gasten op een andere manier dan met aardgas hun gebouwen gaan verwarmen en ook voor het koken zal een andere warmtebron nodig zijn (meestal inductie). In het visiedocument onderbouwen we welke duurzame warmtevoorzieningen in de verschillende buurten en straten als alternatief beschikbaar zijn en welke daarvan voor de hand liggen. Ook geven we aan in welke buurten we met verdere verkenningen willen starten en schetsen we een voorlopige planning van de transitie. Deze visie geeft ons richting om de komende jaren aan de slag te gaan. De transitievisie moet elke vijf jaar worden geactualiseerd, of zoveel eerder als we met elkaar nodig vinden.

Argumentatie*Opdracht vanuit het Rijk*

Om inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden voldoende tijd te geven om mee te kunnen gaan in de transitie naar aardgasvrij, is het belangrijk zo snel mogelijk met inwoners in gesprek te gaan. De Transitievisie Warmte biedt informatie over de opgave, mogelijke alternatieve warmtebronnen, technieken en het verwachte tempo waarmee we op Schiermonnikoog over zullen stappen op duurzame warmte. Vanuit het Rijk ligt de opdracht uiterlijk eind 2021 een transitievisie te hebben opgesteld, daaraan voldoen we bij vaststelling van dit document.

Startpunt

De Transitievisie is het slotstuk van overleg met de gemeenten Vlieland, Terschelling en andere partners, maar het is pas het startpunt van de echte transitie. Omdat deze overstap uiteindelijk (bijna) ieder huishouden raakt, vinden we het belangrijk dat inwoners en ondernemers mee kunnen praten over de beste oplossing voor hun huis, bedrijf en buurt. We betrekken inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden daarom actief in de buurtverkenningen en uitvoeringsplannen die per buurt of straat zullen worden gemaakt. De Transitievisie Warmte beschrijft uitgangspunten en aandachtspunten voor het vervolgtraject. Door inzicht te geven in de globale route naar aardgasvrij in onze gemeente, krijgen huiseigenaren en ondernemers een eerste handelingsperspectief voor hoe zij bij kunnen dragen aan de transitie.

Dursum Eilaun

Sinds het voorjaar van 2020 zijn we binnen het project Dursum Eilaun in gesprek met eilanders en belanghebbenden. Gezamenlijk zijn we in gesprek gegaan over verkennen naar wat nodig is voor een omslag naar duurzame warmtebronnen. De kennis en inzichten uit de gesprekken die we voor Dursum Eilaun hebben verkregen, hebben we zo goed mogelijk benut bij het komen tot een werkbare Transitievisie voor heel Schiermonnikoog. Ook komende jaren gaan we op deze manier -verkenkend-samen verder.

Financiën

Aan het vaststellen van de Transitievisie Warmte met de bijbehorende acties zijn (proces)kosten verbonden. Deze kosten vallen onder de begroting van het Programma Duurzaamheid en zijn onderdeel van de meerjarenbegroting. Van het rijk en provincie kunnen we komende jaren aanvullende middelen verwachten voor deze opgave, onduidelijk is nog wanneer en hoeveel. Deze extra middelen zijn nodig om de warmtetransitie betaalbaar te houden. Het gaat daarbij zowel om proceskosten als uitvoeringskosten. Voorbeeld hiervan is een mogelijke bijdrage uit het Programma Aardgasvrije Wijken van BZK, die we in de Transitievisie Warmte hebben omschreven als een kans. Naast proceskosten voor ons als gemeente vraagt de warmtetransitie ook grote investeringen vanuit de samenleving. De warmtetransitie vraagt investeringen voor isolatie, installaties of de aanleg van nieuwe warmtebronnen en infrastructuur. De stap van aardgas naar duurzame warmte kan zeker niet kosteloos worden gezet. De Rijksoverheid speelt een belangrijke rol om de overstap naar aardgasvrije buurten financieel haalbaar te maken. De betaalbaarheid is één van de criteria om draagvlak te vinden. Een zwaarwegend criterium bij het kiezen van een aardgasvrije techniek, is daarom de techniek met de laagste totale kosten. We sturen naast duurzaamheid aan op de laagste kosten voor bewoners, bedrijven en alle belanghebbenden. Soms is dat echter niet genoeg om de overstap betaalbaar te maken en zijn er subsidies en financieringsregelingen nodig om het voor iedereen mogelijk te maken mee te doen.

Communicatie

Na vaststelling van de visie in de gemeenteraad, willen we deze verwerken in een (digitale) kaart, zodat inwoners eenvoudig kunnen vinden wat het geadviseerde handelingsperspectief is voor hun buurt/ straat of woning. Ook de energieadviseurs krijgen deze bijlage mee, als basis voor de adviezen die ze geven aan individuele huiseigenaren. Ook passen we de websitepagina's aan en zullen we het raadsbesluit communiceren via de nieuwsbrief.

Risico's

De term "transitie" is bewust gekozen. Fasegewijs nemen we afscheid van de fossiele brandstoffen (met name aardgas) als vertrouwde en betrouwbare warmtebron. Daarmee slaan we nieuwe wegen in met de nodige onzekerheden. De daaraan verbonden risico's hebben betrekking op aspecten als draagvlak, techniek, organisatie en financiën. Of het lukt om voor 2050 aardgasvrij te zijn is van veel zaken afhankelijk en onze invloed daarop is in sommige gevallen gering. De beschikbaarheid van voldoende aannemers/ installateurs bijvoorbeeld, of de doorontwikkeling van technieken. Maar ook de mogelijkheden tot financiering voor de groep 'niet kunnens'. We doen als gemeente dat wat in ons vermogen ligt, maar zijn afhankelijk van landelijke ontwikkelingen en stand van de techniek.

Verdere proces

Planning en uitvoering

Om in 2050 helemaal aardgasvrij te zijn moeten we nu starten met de eerste buurt/straten. We willen daarbij een logische volgorde aanhouden waarbij we inspelen op de ontwikkelplannen en kansen die zich in de buurten voortdoen. De Transitievisie bevat nu een grove planning waarbij er wordt aangegeven wanneer we in welke buurten gaan starten met een verkenning en uitvoeringsplan (korte/ middellange en lange termijn). Tijdens de gesprekken met bewoners en bedrijven in de buurt/straat om te komen tot een buurtuitvoeringsplan, wordt duidelijk wat er echt nodig is voor uitvoering en wordt de planning steeds concreter. Daarnaast wordt de Transitievisie Warmte zelf minstens iedere vijf jaar geactualiseerd.

BIJLAGE 1. Transitievisie Warmte Schiermonnikoog 2021

Voorstel:

- vast te stellen de Transitievisie Warmte 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris, de burgemeester,

R. Thedinga

I. van Gent